

การจัดการองค์ความรู้
(Knowledge Management : KM)

เรื่อง
การส่งเสริมสหกรณ์เคหสถาน

จัดทำโดย
กลุ่มส่งเสริมสหกรณ์ ๓
สำนักงานสหกรณ์จังหวัดตราด

การส่งเสริมสหกรณ์เคหสถาน

หลักการและเหตุผล

สหกรณ์เคหสถาน จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลักในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิกได้มีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง ปัญหาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน เป็นปัญหารากฐานที่สำคัญของคนในชนบท เนื่องจากที่ดินเป็นสิ่งที่แสดงถึงความมั่นคงในชีวิต ทั้งทางด้านการอยู่อาศัยและการทำมาหากิน หากคนในชนบทไม่มีที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน จะก่อให้เกิดปัญหาอื่นตามมา อันได้แก่ การขาดรายได้ ความไม่มั่นคงในอาชีพ ทำให้ประชากรในชนบทมีการอพยพเข้าสู่เมืองเพื่อเข้ามาทำหางานทำ และก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมได้

การจัดตั้งสหกรณ์เคหสถาน เกิดจากกลุ่มคนในชุมชนที่ไม่มีที่อยู่อาศัยรวมตัวกันเพื่อจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์เคหสถาน โดยภาครัฐจะอุดหนุนเงินงบประมาณในการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค และสิ่งแวดล้อมแก่ชุมชน รวมทั้งในการให้สินเชื่อในการสร้างที่อยู่อาศัยให้แก่ชุมชนที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ ผ่านสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พ.อ.ช. เพื่อสร้างความมั่นคงในเรื่องที่อยู่อาศัยเป็นหลัก และเป็นการสร้างสังคมที่มั่นคงเข้มแข็ง ซึ่งมีการช่วยเหลือเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน

ในการส่งเสริมสหกรณ์เคหสถาน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์จะต้องมีองค์ความรู้หลายด้าน ในการเข้าแนะนำส่งเสริมให้กับสมาชิกสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการ ฝ่ายจัดการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ เพื่อให้สหกรณ์มีการบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพ โดยอยู่ภายใต้กรอบของระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย สหกรณ์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์การดำเนินการ

๑. เพื่อแนะนำให้สหกรณ์มีการบริหารจัดการที่ดีภายใต้กรอบของระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย สหกรณ์ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
๒. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแนะนำส่งเสริมให้กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ที่มีสหกรณ์อยู่ในความดูแลรับผิดชอบ

วิธีดำเนินการส่งเสริมสหกรณ์เคหสถาน

ในการแนะนำส่งเสริมสหกรณ์เคหสถาน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ต้องมีความรู้หลายด้านในการแนะนำส่งเสริมแก่สมาชิกสหกรณ์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธา ดังนี้

๑. ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องสหกรณ์ด้านอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ รวมถึงบทบาทหน้าที่ของสมาชิก การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ เพื่อให้สมาชิกมีความเข้าใจ ในรูปแบบวิธีการดำเนินการของสหกรณ์ และประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับจากสหกรณ์
๒. ให้ความรู้ในด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสหกรณ์ คำสั่ง ระเบียบ และคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์ให้แก่สมาชิกสหกรณ์ คณะกรรมการดำเนินการ และฝ่ายจัดการของสหกรณ์ รวมทั้งความรู้ด้านการบริหาร การควบคุม การจัดการธุรกิจ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์และสามารถนำไปบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
๓. แนะนำวิธีการดำเนินการต่าง ๆ ของสหกรณ์ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการของสหกรณ์ การประชุมของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ การกำหนดระเบียบขึ้นถือใช้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และป้องกันความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้น มีการแบ่งงานกันทำระหว่างกรรมการ มอบหมายหน้าที่ชัดเจน อีกทั้งขั้นตอนการดำเนินธุรกิจ การจัดประชุมของสหกรณ์ การจัดทำแผนงาน งบประมาณรายจ่ายประจำปี การบันทึกบัญชี การจัดทำงบการเงิน การจัดทำรายงานประจำปี และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔. ให้ความรู้ข่าวสารในสถานการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์กับสหกรณ์ เพื่อเป็นข้อมูลในการปฏิบัติงานของสหกรณ์

องค์ประกอบที่ใช้ในการแนะนำส่งเสริม

๑. ข้อบังคับและระเบียบของสหกรณ์ งบการเงินของสหกรณ์ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา สรุปผลการตรวจการสหกรณ์ และแนวทางแก้ไขข้อสังเกต ข้อบกพร่อง จากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ รวมทั้ง คำสั่งนายทะเบียนที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ เพื่อให้การกำกับดูแลสหกรณ์เกิดประสิทธิภาพ

๒. ข้อมูลพื้นฐานของสหกรณ์ เพื่อใช้ในการแนะนำส่งเสริมในส่วนที่ต้องพัฒนาหรือปรับปรุง ให้ดีขึ้น ส่วนที่ได้อยู่แล้วก็ให้รักษาไว้ให้คงอยู่

๓. แบบรายงานข้อมูลต่างๆ ที่ต้องส่งกรมฯ ภายในกำหนด เช่น มาตรฐานสหกรณ์ การควบคุมภายใน การมีธรรมาภิบาลในสหกรณ์ ตัวชี้วัดต่าง ๆ ฯลฯ

การส่งเสริมการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์เคหสถาน

การดำเนินงานของสหกรณ์เป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาที่ดิน ก่อสร้างบ้านเรือน ที่อยู่อาศัยให้ชุมชน ตลอดจนการจัดหาอุปกรณ์ที่เหมาะสมแก่การอยู่อาศัย เพื่อให้สมาชิกที่อยู่ตามอัตภาพของตนเอง และให้สมาชิกสะสมเงินเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการจัดสร้างที่อยู่อาศัย สหกรณ์จึงเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการดำเนินกิจกรรมด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และด้านการสาธารณสุข เพื่อให้กิจการของสหกรณ์ดำเนินการได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ซึ่งในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์จะประกอบด้วย

๑. ธุรกิจการจัดหาที่อยู่อาศัยให้แก่สมาชิก การจัดหาที่ดินให้สมาชิกเช่า หรือเช่าซื้อ หรือพัฒนาปรับปรุงที่ดินเดิมให้มีสภาพที่ดีขึ้น หรือมีการจัดซื้อที่ดินชุมชนใหม่มาจัดสรรกันในหมู่สมาชิกก่อนที่จะสร้างที่อยู่อาศัย สมาชิกจะช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยการซื้อวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างต่าง ๆ มาร่วมกันสร้างบ้านเรือน เพื่อให้เป็นที่อยู่อาศัยของตนเอง

๒. การส่งเสริมการออมทรัพย์ เป็นการส่งเสริมให้สมาชิกเก็บออมเงินไว้กับสหกรณ์เพื่อสะสมเงินในการจัดสร้างที่อยู่อาศัยเป็นของตนเอง โดยแบ่งออกเป็น

- การถือหุ้นในสหกรณ์ เป็นการส่งเสริมให้สมาชิกมีการออมทรัพย์โดยการถือหุ้น เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนภายในของสหกรณ์ ซึ่งสมาชิกจะได้รับผลตอบแทนในรูปของเงินปันผล และถ้าหากสมาชิกลาออกก็สามารถถอนเงินค่าหุ้นคืนได้ ส่วนเงินออมที่มาฝากไว้กับสหกรณ์ เพื่อให้สมาชิกมีเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน และมีธุรกรรมด้านอื่น ๆ เพิ่มขึ้น

- การรับฝากเงิน เป็นการส่งเสริมให้สมาชิกออมทรัพย์ โดยจะรับฝากประเภทเงินฝากออมทรัพย์ และเงินรับฝากประจำ ผลตอบแทนที่สมาชิกได้รับในรูปของดอกเบี้ยเงินรับฝาก ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายของสหกรณ์

๓. ธุรกิจสินเชื่อ เป็นการดำเนินธุรกิจหลักของสหกรณ์เคหสถาน โดยให้สินเชื่อแก่สมาชิกเพื่อปลูกสร้างที่อยู่อาศัย และสินเชื่อเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพของสมาชิก

ปัญหา/อุปสรรคในการแนะนำส่งเสริม

๑. คณะกรรมการดำเนินการ สมาชิกสหกรณ์ ขาดการมีส่วนร่วม และร่วมทำกิจกรรมกับสหกรณ์ เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่ไปประกอบอาชีพนอกพื้นที่
๒. ในการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย และทำงานประจำ ทำให้การปฏิบัติงานในสหกรณ์ช่วงหลังเลิกงานหรือช่วงหยุดพัก
๓. คณะกรรมการขาดความรู้ความสามารถในการบริหารธุรกิจของสหกรณ์ อีกทั้งยังไม่เข้าบทบาทหน้าที่ของตนเอง รวมทั้งระเบียบกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์
๔. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในเรื่องระบบบัญชีและการเงิน ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่
๕. การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ทำธุรกิจสินเชื่อเป็นหลัก ซึ่งเป็นธุรกิจที่นำรายได้มาสู่สหกรณ์ และหากการส่งชำระหนี้เงินกู้เหลือน้อยลง หรือส่งชำระหนี้ครบถ้วน จะทำให้รายได้ของสหกรณ์ลดลง และกำไรจากการดำเนินธุรกิจจะลดลงเรื่อย ๆ

แนวทางแก้ไข

๑. ให้ความรู้ความเข้าใจแก่สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ และเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ ในเรื่องอุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ รวมไปถึงบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ และประโยชน์ที่จะได้รับ
๒. ให้ความรู้แก่คณะกรรมการในเรื่องการดำเนินงานของสหกรณ์ และการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ เพื่อให้เกิดการควบคุมภายในที่ดี และบริหารงานโดยมีหลักธรรมาภิบาล รวมถึงการกำหนดระเบียบต่าง ๆ ขึ้นถือใช้ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานของสหกรณ์ โดยให้ครอบคลุมและเหมาะสมกับธุรกิจสหกรณ์
๓. ให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในเรื่องระบบบัญชีและการเงิน การบริหารจัดการธุรกิจสหกรณ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ ในการจัดทำบัญชีต้องลงบัญชีให้เป็นปัจจุบัน โดยมีเอกสารประกอบครบถ้วนถูกต้อง เพื่อป้องกันปัญหาข้อบกพร่องที่อาจจะเกิดขึ้น และจัดทำงบการเงินให้แล้วเสร็จภายในกำหนด
๔. แนะนำให้สหกรณ์จัดหาธุรกิจอื่นที่สามารถทำให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น โดยการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย หรือธุรกิจเงินกู้ที่นอกเหนือจากการส่งชำระค่าบ้าน และที่ดิน เช่น เงินกู้สามัญ กู้เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ

ผลที่คาดว่าจะได้รับการแนะนำส่งเสริมสหกรณ์เคหสถาน

๑. สมาชิกสหกรณ์มีความรู้ความเข้าใจเรื่องอุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ รวมถึงบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบ อีกทั้งประโยชน์ที่จะได้รับจากสหกรณ์
๒. สหกรณ์มีการบริหารจัดการสหกรณ์อยู่ภายใต้กรอบกฎหมาย ข้อบังคับและระเบียบของสหกรณ์ มีการควบคุมภายในที่ดี และมีหลักธรรมาภิบาล
๓. เพื่อให้สหกรณ์เกิดความเข้าใจในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ สามารถนำไปบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเห็นผลเป็นรูปธรรม

